

NOTITIE

Overleg en Participatie in Fase 2 Gebiedsvisie Veerse Meer

(uitwerking o.b.v. voorstel [procesaankpak](#) augustus 2020)

De visie is tot stand gekomen door nauwe samenwerking tussen overheden en maatschappelijke partners. Hiertoe werden diverse kleurtafels georganiseerd en een aantal Brede Ambtelijke Overleggen. In deze bijeenkomsten kwam de inhoud tot stand, door benoemen van kwaliteiten, kaders, kansen, knelpunten vanuit de diverse belanghebbenden/sectoren. Deze werden verwerkt in tekstvoorstellen, die dan weer ter bespreking voorlagen. Zo is de visie in diverse stappen tot stand gekomen, met een uiteindelijk gebalanceerd verhaal, rekening houdend met het gebied an sich en al haar gebruikers.

Daarnaast vonden zowel op lokaal als gebiedsbreed niveau een aantal bijeenkomsten plaats met inwoners en andere belanghebbenden.

Op de volgende pagina's treft u meer informatie over

- (1) procesverloop en de begeleiding ervan
- (2) de participatiemomenten (publiek en met maatschappelijke partners), met bijzondere aandacht voor de agrarische sector.

Als bijlagen treft u

- (a) een overzicht van de gespreksmomenten die plaatsvonden in het kader van het gebiedsbrede proces,
- (b) gemeentelijke acties mbt lokale bijeenkomsten,
- (c) juridische check van gebiedsvisie tbv consequenties voor sectoren.

1. Procesverloop en –begeleiding

Bestuurlijk wordt het proces – onder regie van de Provincie – aangestuurd door

- *Bestuurlijk overleg (BO)* van initiatiefnemende overheden
- *Breed Bestuurlijk overleg (BBO)* van initiatiefnemende overheden en betrokken maatschappelijke partners

Ambtelijk wordt bestuurlijk proces en visie-inhoud voorbereid en vormgegeven, met ondersteuning van bureau Wing, onder regie van de Provincie:

- *Kernteam* begeleidt het gehele proces (=ambtelijke vertegenwoordiging initiatiefnemende overheden)
- *Trekkersoverleg* ondersteunt bij totstandkoming visie door ervoor te zorgen dat input vanuit de verschillende tafels in de visie landt en/of knelpunten worden geagendeerd. (=kernteam en (co)voorzitters van kleurtafels naar voorbeeld van Kustvisietraject)
- *Breed Ambtelijk Overleg (BAO)*, soms verdeeld in diverse kleurtafels (ambtelijke/inhoudelijke vertegenwoordiging van alle overheden en maatschappelijke partners) om de visie inhoudelijk vorm te geven (input en reflectie) en BBO voor te bereiden. Tijdens de kleurtafels brachten vertegenwoordigers van zowel overheden als maatschappelijke partners (deelnemers BAO) hun expertise in over thema's als bouwen, wonen, ondernemerschap, infra (rode tafel), waterkwaliteit, -gebruik en -veiligheid (blauwe tafel) en natuur, landbouw, milieu, landschap (groene tafel); een aantal keer werden gemixte tafels georganiseerd.

In **BIJLAGE (a)** is een lijst van overlegdata en deelnemende organisaties opgenomen.

2. Participatiebijeenkomsten

In Fase 2 vonden er zowel gemeentelijke als gebiedsbrede bijeenkomsten plaats.

2.1 Gemeentelijke bijeenkomsten

Gemeenten hebben vorm gegeven aan de lokale participatiebijeenkomsten en zijn daarbij qua opzet ondersteund door bureau Wing. De communicatie rondom de bijeenkomsten en uitnodigingen naar individuele belanghebbenden (waaronder grondeigenaren) hebben de gemeenten via hun reguliere kanalen en op basis van deelname Fase 1, lokale kennis en context ingevuld. (**BIJLAGE (b)**). Hiertoe dienden de afspraken in de Procesaankpak Fase 2 (Zie link hierboven - pg. 5, punt 4) als uitgangspunt. In de loop van het proces is voor de opvolging daarvan zowel bestuurlijk als ambtelijk meerdere malen aandacht gevraagd.

Waar gemeenten nog niet zijn gestart met de daadwerkelijke integrale uitwerking van deelgebiedsvisies, zal dit in een verder traject, met direct belanghebbenden – waaronder grondeigenaren - verder worden opgepakt.

2.2 Gebiedsbrede bijeenkomsten (zie bijlage met data)

Voor het burgerwebinar (20 mei 2021) zijn geïnformeerd/uitgenodigd:

- alle mensen en maatschappelijke partijen die in Fase 1 betrokken waren of interesse hebben getoond bv. middels telefoon of mail
- alle participanten via gemeentelijke trajecten + bericht op gemeentelijke websites

Voor het Webinar voor leden van Raden, Staten, AV Waterschap en Directie RWS (1 juni 2021) is een uitnodiging via resp. griffies en secretariaten verstuurd.

2.3 Specifieke aandacht voor vertegenwoordiging agrarische belangen

Algemeen

Vlak na bespreking van Fase 1 door de Commissie Ruimte en nog vóór vaststelling door PS, zomer 2020, is contact opgenomen met de grondeigenaren en een bestuurlijk gesprek belegd met hen, AJK en ZLTO. Daarin is afgesproken dat de agrarisch grondeigenaren een persoon als vertegenwoordiging konden afvaardigen voor het inhoudelijke traject. Afspraak is daarbij gemaakt dat deze niet alleen (agrarische) grondeigenaren op Noord-Beveland, maar ook op Walcheren en Zuid-Beveland vertegenwoordigt (tenzij deze zich vertegenwoordigd voelen door ZLTO of (Z)AJK). Daarop heeft één van de grondeigenaren deze vertegenwoordiging op zich genomen als deelnemer in het proces.

In het Breed Bestuurlijk Overleg werden de belangen van de agrarische sector verder vertegenwoordigd door deelname van ZLTO en AJK.

Inhoudelijke betrokkenheid

- Net als alle andere betrokken partijen, zijn de agrarische partners – waaronder de vertegenwoordiger van de grondeigenaren - gedurende het gehele proces van Fase 2 steeds

voor relevante bijeenkomsten uitgenodigd en voor het geven van feedback op tussentijdse versies van de gebiedsvisie.

- Daarbovenop zijn zij tussentijds een tweetal keer extra bevraagd te reageren op teksten ('Open agrarisch gebied' in het bijzonder) en kansen en knelpunten voor de agrarische sector schriftelijk in te brengen. Deze gelegenheid is niet aan de andere partners geboden t.b.v. de overige typologieën). Hun tekstuele en inhoudelijke input is – in afweging met alle belangen binnen de context van de gehele visie - verwerkt.
- Vragen en/of zorgen die gedurende het traject zijn geuit t.a.v. ontwikkelingen rondom de gebiedsontsluitingsvisie en Deltaweg zijn meteen doorgezet aan de verantwoordelijke projectleiders, van waaruit contact is gelegd.

Bestuurlijke betrokkenheid

- Naast deelname aan het ambtelijk/inhoudelijke traject (de groen+-groep, één keer aan een blauwe groep (april 2021), kleurtafelbijeenkomsten en alle Brede Ambtelijke Overleggen (zie schema), is er ook bestuurlijk extra aandacht geweest voor de betrokkenheid en belangen van de grondeigenaren en AJK: er zijn hiertoe nog 3 bestuurlijke overlegmomenten (BO) geweest. Ook dit betrof een uitzondering op de andere maatschappelijke partners, waarmee enkel in BBO-verband is overlegd.

In het laatste overleg voor afronding van de visie zijn onderstaande conclusies getrokken en afspraken gemaakt. Waar het inhoudelijke aanscherpingen betreft zijn die terug te zien in de gebiedsvisie. Daarnaast is – n.a.v. de zorg omtrent juridische consequenties van deze gebiedsvisie – tegemoet gekomen aan de wens hier helderheid over te geven d.m.v. een onafhankelijke juridische toets voor de agrarische sector. De uitkomst hiervan is als bijlage toegevoegd. Hieruit blijkt dat de agrarische sector (evenals de recreatieve) door de gebiedsvisie geen nieuwe beperkingen kent.

Overzicht gemaakte afspraken/conclusies

1 - zorgen omtrent ruimtelijke claim in beschermingsgebied. Definitie toesturen waaruit blijkt dat agrarisch gebruik is beschermd:

Beschrijving beschermingsgebieden in de gebiedsvisie is als volgt:

Sommige agrarische (en natuur) gebieden hebben dermate hoge landschappelijke waarden dat ze om aanvullende bescherming vragen. Deze gebieden hebben de status beschermingsgebied. De karakteristieke openheid draagt bij aan het ervaren van rust en ruimte.

Voor agrarische gronden die als beschermingsgebied zijn geduid staat het agrarische gebruik niet ter discussie, omdat dit juist de landschappelijke waarde ervan bepaalt. Wanneer er kansen liggen voor kwaliteitsversterking middels een integrale gebiedsgerichte impuls van cultuurhistorische, natuur- en/of agrarische waarden is dit mogelijk, o.b.v. vrijwilligheid. Zo ook kan een wens voor omzetting van agrarisch gebied naar natuur, alleen o.b.v. vrijwilligheid. Omzetting naar natuur is geen kenmerk van een beschermingsgebied. De essentie ligt in de bescherming van de specifieke landschappelijke waarden op die locatie.

2 – om te garanderen dat de agrarische bedrijfsvoering van grondeigenaren niet wordt benadeeld door de visie c.q. geen beperkingen kan ondervinden, is toegezegd een juridische toets te laten doen.

3 – i.r.t. ganzenschade worden geen acties opgenomen in de gebiedsvisie; dit hoort echt thuis binnen een andere provinciale/landelijke beleidscontext.

4 – vraagstukken m.b.t. weginfra zijn op verzoek al eerder doorverwezen naar de gelijktijdig lopende trajecten (gebiedsontsluitingsvisie VM Z en Deltaweg) en worden daar opgepakt, met betrokkenheid agrarische partijen.

5 – voorstel om in uitvoeringsprogramma als actie mee te nemen: 'onderzoek naar mogelijkheden aangepast schutten in functie van peilbeheer voor gronden rondom VM' (agrarische sector neemt i.s.m. waterschap)

6 – in onderzoeken naar mogelijk ander peilbeheer/getijdenwerking is bij aanvang voor iedereen de opdracht duidelijk en wordt in het onderzoek ook het landbouwbelang c.q. de effecten voor landbouw evenredig meegewogen. Monitoring en evaluatie moet gebeuren o.b.v. 0-meting.

7 – Bij onderzoek naar (neg/pos) trends omtrent doelsoorten moeten alle eventuele oorzaken worden benoemd, waaronder bv. de doorlaat, toename (verblijfs)recreatie. Zelfde geldt t.a.v. waterkwaliteit: alle factoren van vervuiling meenemen, niet alleen landbouw als factor.

8 – vragen over lokale uitwerkingen en begrenzing van aandachtsgebieden horen thuis bij de lokale overheden.

9 – over participatie bestond onduidelijkheid; overal meepraten is een te letterlijke interpretatie geweest van toezegging om 'de positie van de agrariërs' op een zo goed mogelijke wijze mogelijk te maken. Dit betekent op een gelijkwaardige wijze als de andere maatschappelijke partners zijn gefaciliteerd, wat niet hetzelfde is als bij letterlijk alle gesprekken over de gebiedsvisie aan tafel zitten.

BIJLAGEN

- (a) Overzicht data, deelnemers bijeenkomsten in kader van gebiedsbrede participatieproces Fase 2
- (b) Gemeentelijke participatietrajecten Fase 2
- (c) Juridisch advies

Bestuurlijk Overleg, (overheden) aansturing proces onder regie van provincie:

Data Bestuurlijk Overleg	Deelnemers Bestuurlijk Overleg
24-aug-20	Gemeente Middelburg
11-nov-20	Gemeente Goes
10-dec-20	Gemeente Veere
29-mrt-21	Gemeente Noord-Beveland
10-mei-21	Waterschap Scheldestromen
9-jun-21	Rijkswaterstaat
17-jun-21	Provincie Zeeland

Breed Bestuurlijk Overleg, aansturing proces onder regie van provincie:

Data Breed Bestuurlijk Overleg	Deelnemers Breed Bestuurlijk Overleg
3-sep-20	Gebruikersraad VM
14-dec-20	Het Zeeuwse Landschap
18-mei-21	Koninklijke Horeca Nederland
21-jun-21	Nederl. Oestervereniging
5-jul-21	NOB
8-sep-21	Recron/HISWA
	Schuttevaer
	Sportvisserij Zuidwest Nederland
	Staatsbosbeheer
	Stichting Dagattracties Zeeland
	Stichting Duinbehoud
	Stichting Vrije Recreatie (SVR)
	TOZ
	VEKABO
	Vereniging Natuurmonumenten
	Vereniging van Beroepsvissers VM
	Watersportverbond
	AJK de Bevelanden
	ZLTO
	ZMF
	Gemeente Middelburg
	Gemeente Goes
	Gemeente Veere
	Gemeente Noord-Beveland
	Waterschap Scheldestromen
	Rijkswaterstaat
	Provincie Zeeland

Kernteam, begeleiding van gehele proces:

Data Kernteam	
8-sep-20	18-mrt-21
22-sep-20	1-apr-21
13-okt-20	15-apr-21
29-okt-20	6-mei-21
24-nov-20	27-mei-21
7-jan-21	10-jun-21
21-jan-21	24-jun-21
4-feb-21	2-sep-21
4-mrt-21	

Deelnemers Kernteam
Gemeente Middelburg
Gemeente Goes
Gemeente Veere
Gemeente Noord-Beveland
Waterschap Scheldestromen
Rijkswaterstaat
Provincie Zeeland

Trekkeroverleg, ondersteuning bij totstandkoming visie:

Data Trekkeroverleg	
1-okt-20	13-apr-21
4-nov-20	21-mei-21
25-nov-20	24-jun-21
23-feb-21	6-jul-21
1-apr-21	15-jul-21

Deelnemers Trekkeroverleg
Gebruikersraad VM
Staatsbosbeheer
Recron/HISWA
TOZ
ZMF
Gemeente Middelburg
Gemeente Goes
Gemeente Veere
Gemeente Noord-Beveland
Waterschap Scheldestromen
Rijkswaterstaat
Provincie Zeeland

Breed Ambtelijk Overleg, inhoudelijk vormgeven visie en voorbereiding BBO:

Data Breed Ambtelijk Overleg	Deelnemers Breed Ambtelijk Overleg
27-8-2020 (voorbereiden BBO)	Gebruikersraad VM
22-10-2020 (start Fase 2)	Het Zeeuwse Landschap
25-feb-21	Impuls Zeeland
19/21/23-apr-21 (meerdere dagen, zodat kon worden deelgenomen aan meerdere kleurentafels)	KCKT
	Koninklijke Horeca Nederland
	Nederl. Oestervereniging
	NOB
	Recron/HISWA
	Schuttevaer
	Sportvisserij Zuidwest Nederland
	Staatsbosbeheer
	Stichting Dagattracties Zeeland
	Stichting Duinbehoud
	Stichting Vrije Recreatie (SVR)
	TOZ
	Veiligheidsregio
	VEKABO
	Vereniging Natuurmonumenten
	Vereniging van Beroepsvissers VM
	Watersportverbond
	AJK de Bevelanden
	ZLTO
	ZMF
	Agrarisch grondeigenaren
	Gemeente Middelburg
	Gemeente Goes
	Gemeente Veere
	Gemeente Noord-Beveland
	Waterschap Scheldestromen
	Rijkswaterstaat
	Provincie Zeeland

Kleurentafels, inhoudelijk vormgeven visie:

Data kleurentafels			
Rood	Groen	Blauw	Blauw +
18-nov-20	4-2-2021 (spec. natuurwaarden)	19-nov-20	2-sep-20
3-dec-20		8-jan-21	19-nov-20
2-mrt-21		4-feb-21	
	Groen +	3-mrt-21	Rood-groen-blauw
Rood-groen	3-dec-20	29-apr-21	14-jan-21
15-dec-20	11-2-2021	6-jul-21	
16-mrt-21			

Deelnemers kleurentafels		
Groen	Blauw	Rood
Trekker: gem. Middelburg	Trekker: gem. Noord-Beveland	Trekker: gem. Goes
Co trekker: ZMF	Co trekker: Gebruikersraad	Co trekker: TOZ
Staatsbosbeheer	Waterschap	Hiswa-Recron
	Rijkswaterstaat	Gem. Veere
Groen +	Blauw +	Rood +
Agr. Grondeigenaren	Provincie	KCKT
ZAJK	Hiswa-Recron	Impuls Zeeland
Natuurmonumenten	Zeeuws Landschap	
Provincie	NOB	
	BLN Schuttevaer	
	Oestervereniging	
	Beroepsvisserij	
	Sportvisserij ZWN	

Extra overleggen gevoerd met de agrarische partijen:

Data overleg ZAJK - grondeig. - BO
9-jul-20
6-mei-21
30-jun-21

Data overleg ZLTO - BO
9-dec-20

Burgerwebinar en Webinar Raden, Staten, AV en directie RWS:

Datum Burgerwebinar
20-mei-21

Datum Webinar Raden, Staten, AV en directie RWS
1-jun-21

BIJLAGE (b) Gemeentelijke participatietrajecten Fase 2

Namen van genodigden mogen niet openbaar gemaakt worden i.v.m. de AVG.

Gemeente Goes

In het kader van de aandachtsgebiedsvisie Recreatiezone Wolphaartsdijk is een zorgvuldig participatief proces doorlopen. Bij het opzetten van het participatietraject zijn de spelregels voor participatie van de gemeente Goes als uitgangspunt genomen.

Van 27 juli tot en met 23 augustus 2020 konden gebruikers van het gebied, waaronder inwoners, ondernemers en recreanten een online enquête invullen. Deze enquête ging in op vier thema's die overeenkomen met de thema's van de brede Veerse Meer visie: Natuur en landschap, recreatie in en om het water, infrastructuur en toeristische voorzieningen. Over de enquête is breed gecommuniceerd: de ondernemersraad (Vereniging Gemeenschap Wolphaartsdijk) en de dorpsvereniging (Vereniging Gemeenschap Wolphaartsdijk) zijn direct benaderd via email en inwoners van de gemeente Goes hebben kennis kunnen nemen van de enquête via de website van de gemeente Goes, een bericht in de Bevelandse Bode en de PZC, Facebook en Instagram. Minder digitaal vaardige respondenten konden contact opnemen met het klantcontactcentrum van de gemeente Goes om de enquête per post toegestuurd te krijgen.

De rapportage met de resultaten van de vragenlijst is ter informatie naar de gemeenteraad gestuurd op 24 december 2020. Volgend op de vragenlijst zijn er participatiesessies georganiseerd. Er waren twee rondes fysieke bijeenkomsten voorzien, elk bestaande uit twee bijeenkomsten. In eerste instantie zouden deze, met inachtneming van de toenmaals geldende corona regels plaatsvinden. De consequentie hiervan was dat er een beperkt aantal deelnemers kon worden uitgenodigd. Na aanscherping van de coronaregels eind september 2020 is besloten de bijeenkomsten online te laten plaatsvinden. Bijkomend voordeel was dat er hierdoor het aantal deelnemers hoger was dan bij fysieke bijeenkomsten: iedereen die online wilde deelnemen, kon deelnemen. Genodigden voor de gebiedstafels waren de maatschappelijke partners van de Gebiedsvisie Veerse Meer, grondbezitters in het aandachtsgebied en respondenten van de vragenlijst die aangegeven hadden graag mee te willen praten.

De eerste (online) participatiebijeenkomsten vonden plaats op 12 (14.00-17.00) en 14 oktober (19.00-21.00). Tijdens deze sessie werden deelnemers uitgenodigd om hun mening te verduidelijken aan de hand van stellingen. Voor de middagsessie op 12 oktober waren er 36 aanmeldingen van inwoners en grondbezitters, en voor de avondsessie op 14 oktober waren er ook 36 aanmeldingen. Op 4 (14.00-17.00) en 5 (19.00-22.00) november (ook online) lag het aantal aanmeldingen van inwoners en grondbezitters op respectievelijk 14 en 21 personen.

Na de twee rondes online bijeenkomsten zijn de resultaten samengevat en teruggekoppeld aan de deelnemers. Zij konden per e-mail reageren. Vervolgens is de conceptvisie opgesteld. Bij het opstellen van de visie is de input uit het participatietraject en de input van maatschappelijke partners van de gebiedsvisie Veerse Meer meegenomen.

De conceptvisie heeft ter inzage gelegen van 24 december 2020 tot 24 januari 2021. In deze periode zijn er 34 reacties binnengekomen. Deze reacties zijn samengevat en beantwoord in een reactienota.

Gemeente Middelburg

15 december 2020 is een online bijeenkomst geweest over het Aandachtsgebied in Middelburg, onder leiding van Wing. De uitnodiging voor deze bijeenkomst is per mail door Wing verstuurd aan ondernemers in het gebied, bewoners en omwonenden die betrokkenheid hebben getoond bij het Waterpark, maatschappelijke organisaties en overheidsorganisaties. Aan deze bijeenkomst hebben meerdere agrariërs deelgenomen.

Over het Waterpark zijn vele bijeenkomsten geweest, zo'n 50 (kleine en grote), waaraan honderden mensen hebben meegedaan. Door deze intensieve participatie is het lastig tussendoor participatie te starten over de omgeving van het Waterpark (het aandachtsgebied).

De gemeente Middelburg heeft in haar Raadsvoorstel voor de Gebiedsvisie opgenomen dat in 2022 de participatie rond het streefbeeld van de omgeving van het aandachtsgebied wordt opgepakt. Bewust nádat er een besluit over de gebiedsontsluiting is genomen.

Gemeente Veere

De gemeente Veere moet nog starten met de uitwerking van haar aandachtsgebied(en).

Gemeente Noord-Beveland

19 november 2020 is een bijeenkomst geweest over deelgebied Kamperland, 26 november 2020 over het deelgebied Kortgene. De oproep hiervoor is in de gemeentelijke publicatie gedaan. Daarnaast zijn er voor het deelgebied Kortgene nog een aantal ondernemers apart benaderd. Het 2de overleg was in januari 2021, de e-mailadressen van de 1ste bijeenkomst zijn hiervoor gebruikt en er is extra inzet gepleegd om de Dorpsraad Kamperland aan tafel te krijgen (n.a.v. voorzitterswissel).

V.w.b. het beschermingsgebied st. Felixweg en de (toenmalige) 1km zone buiten aandachtsgebieden, daar zijn de grondeigenaren 1 op 1 per brief benaderd. Bijeenkomst vond plaats op 2 december 2020, met een goede opkomst. Ook een vertegenwoordiger van de grondeigenaren binnen de brede Gebiedsvisie is uitgenodigd (en aanwezig). Daarnaast is ook de RPC vertegenwoordiger uitgenodigd in de rol van verpachtende grondeigenaar. (veel agrariërs lieten zich op het overleg overigens vertegenwoordigen door ZLTO).

Tussendoor is ook nog overleg geweest tussen agrariërs en wethouder.

BIJLAGE (c) Juridisch Advies

Zie aparte bijlage.